Raadsvoorstel

Zaaknummer	1806697
Portefeuillehouder	Mevrouw H.B. Boudewijnse, wethouder
Voorstel	Zienswijze concept RES Noord-Holland Zuid

Aan de raad,

1. Beslispunten

1. Bijgaande zienswijze vast te stellen en daarmee de verwoordde wensen en bedenkingen te uiten;

2. Inleiding

Hoe en waar kunnen we met zon en wind duurzame elektriciteit opwekken? Wat is hiervoor nodig op het gebied van infrastructuur voor elektra en warmte? Welke warmtebronnen zijn er beschikbaar voor de warmtetransitie? De Regionale Energiestrategie (RES) beantwoordt deze vragen. De concept RES is de eerste stap in een proces van dertig jaar om de energietransitie in Nederland en de energieregio's vorm te geven. De concept RES is daarom geen statisch eindresultaat, maar een eerste stap in een langjarig regionaal proces. De RES 1.0 komt in de tweede helft van 2021 op de bestuurlijke agenda van de raad voor vaststelling.

Opwek

Binnen onze regio zijn 10 zoekgebieden aangewezen voor grootschalige opwek van zon- en windenergie. Op het grondgebied van Gooise Meren is een zoekgebied langs de A1 bij Muiden aangewezen voor zonnepanelen in de wegberm. De zoekgebieden voor windmolens bevinden zich bijna uitsluitend langs infrastructuur aan de randen van onze regio. Overige kansen voor grootschalige energie-opwek met zonnepanelen zijn vliegveld Hilversum en het Gooimeer. Met name deze laatste locatie leent zich om te onderzoeken of zonnepanelen op water een positief effect kunnen hebben op de waterkwaliteit.

Als uitgangspunt is opgenomen dat we de potentie voor zon op grote daken, langs spoorwegen, snelwegen en op parkeerplaatsen zoveel mogelijk willen benutten. Tegelijkertijd zijn er veel restricties in het landelijk gebied en willen we natuurgebieden en cultureel erfgoed beschermen. Als Gooise Meren willen we de uitdaging om zoveel mogelijk CO_2 te reduceren binnen deze kaders met ambitie tegemoet treden. Dit is in een notendop ook het geluid dat de deelnemende inwoners in het lokale RES atelier lieten horen: er is creativiteit en innovatie nodig om de natuur niet alleen op korte, maar ook op lánge termijn te beschermen.

De concept RES geeft ruimte om het aantal zoekgebieden uit te breiden en/of te intensiveren. Temeer omdat er in de concretisering mogelijk zoekgebieden af gaan vallen, is het wenselijk om het bod van Gooi en Vechtstreek op de schroeven. Hiertoe heeft het college bijgaande zienswijze opgesteld. In de zienswijze wordt ook aandacht gevraagd voor de oproep vanuit het lokale RES atelier om nieuwe en innovatieve manieren van opwekken toe te passen.

Warmte

De regionale structuur warmte (RSW) moet als onderdeel van de RES opleveren welke kansrijke warmtebronnen er op regionaal niveau beschikbaar zijn en wat de potentie is. Deze RSW gaan we terugzien in de RES 1.0. In de concept RES is nog geen RSW opgenomen, maar staan de potentiële warmtebronnen globaal beschreven. Zo staat aquathermie benoemd als kansrijke warmtebron voor het noordwesten van onze regio.

Besparen
De opgave van de RES gaat over opwekken en formeel niet over besparen. Het besparen op CO_2 uitstoot heeft geen effect op het landelijke bod, maar natuurlijk wel op de doelstelling CO_2 reductie. Gemeenteraden in de Gooi en Vechtstreek hebben daarom bij de RES startnotitie de opdracht meegegeven om in te zetten op besparen. In onze deelregio is deze opgave dan ook meenomen in de concept RES samen met partners in te zetten op no-regret maatregelen, met speciale aandacht voor monumentale gebouwen, VVE's en ondernemers. Hier zijn verschillende instrumenten voor in ontwikkeling, waaronder het energiedienstenbedrijf.

Wensen en Bedenkingen van de gemeenteraad
De gemeenteraad heeft de mogelijkheid om middels (amendementen op) bijgaande zienswijze wensen en bedenkingen mee te geven aan de concept RES. De wensen en bedenkingen van gemeenteraden, Provinciale Staten en Algemene bestuur vormen een bijlage van de concept RES en worden aangeboden aan het Nationaal Programma RES. Wensen en bedenkingen kunnen gaan het proces of de inhoud van de concept RES. Zo kan de gemeenteraad bijvoorbeeld de wens uiten zoekgebieden toe te voegen of af te wijzen. Een bestuurlijke reactie op de geuite wensen en bedenkingen wordt vastgelegd in een reactienota die de colleges eind 2020 vaststellen. De onderlinge bestuurders in de regio zullen afspraken maken over hoe omgegaan wordt met deze wensen en bedenkingen in het vervolgproces richting RES 1.0.

3. Beoogd effect
Bijdragen aan een CO_2 reductie van 49% in 2030 en 95% in 2050 ten opzichte van de CO_2 uitstoot in 1990.

4. Argumenten en onderbouwing

1.1. Het aandeel van de regio Gooi en Vechtstreek in het concept bod dat er nu ligt strookt naar mening van het college niet (voldoende) met de gezamenlijke regionale ambitie om samen toe te werken naar een energie neutrale regio. Met een verbruik van 3TWH in de gebouwde omgeving is een eerste bod van 0,32 een te kleine stap. Temeer omdat er in de concretisering mogelijk zoekgebieden af gaan vallen, is het wenselijk om het bod van Gooi en Vechtstreek op de schroeven om niet het risico te lopen uiteindelijk zelfs nog lager uit te komen.

1.2. De concept RES geeft ruimte om het aantal zoekgebieden uit te breiden en/of te intensiveren. Met name binnen de reeds aangewezen zoekgebieden lijkt meer mogelijk, omdat per zoekgebied nu een relatief laag aantal windmolens of ha zonnepanelen wordt gerekend.

1.3. Tijdens de lokale RES ateliers met betrokken inwoners (geen representatieve vertegenwoordiging) is uitgesproken dat men als insteek een hoge ambitie van de gemeente verwacht om tot zoveel mogelijk CO_2 reductie te komen. In de concrete uitwerking komt het dan aan op het beschermen van natuur, landschap en cultureel erfgoed. In hoofdstuk 5.6 Van de RES is de inbreng van de lokale ateliers Gooise Meren terug te vinden.

1.4. Nadat alle concept RESSEN aan het nationaal RES programma zijn aangeboden, zal blijken of het totaal van 35 TWH gehaald zal worden. Indien dit niet het geval is, lopen we met een te laag bod het risico dat vanuit het rijk zoekgebieden in onze regio aangewezen worden.

1.5. De RES helpt bij de samenwerking aan de energietransitie. In de vooruitblik naar 2030 koppelt de regio NHZ de energietransitie aan economische ontwikkeling: de energietransitie zorgt voor een sterker vestigingsklimaat, creëert werkgelegenheid, trekt nieuwe geldstromen aan, versterkt het

MKB en leidt tot innovaties. Ook voor inwoners zijn er kansen. Ze profiteren mee bij een rechtvaardige verdeling van lusten en lasten in de opwek van duurzame energie.

1.6. De energietransitie is een complexe opgave en raakt verschillende domeinen. In de Concept RES NHZ zijn de effecten onderzocht op landschappelijke waarden, leefbaarheid voor inwoners en cultuurhistorische en natuurwaarden. Ook de effecten op de energie-infrastructuur (betaalbaarheid en uitvoering) en de economische effecten zijn inzichtelijk gemaakt.

1.7. Het enige zoekgebied dat in gemeente Gooise Meren is aangewezen ligt langs de A1 in Muiden. Het gaat hierbij om zonnepanelen in de berm van de snelweg. Dit zoekgebied past binnen de gestelde kaders en sluit aan bij de uitkomsten van de lokale RES ateliers die in januari met betrokken inwoners zijn gehouden;

1.8. Concept RES NHZ is de opbrengst van een uitgebreid participatieproces met experts, regionale stakeholders en inwoners dat is gestart begin 2019. Hieraan hebben de gemeenten samen met hun BOEG-partners (waterschap, provincie, netbeheerder, woningcorporaties, huurdersverenigingen, energiecoöperaties, waterleidingbedrijf) en experts, maatschappelijke organisaties en inwoners samen gewerkt via een intensief traject.

1.9. De concept RES NHZ voldoet aan kaders die zijn vastgesteld bij de Startnotitie RES. Namelijk:

a. De energiebesparingsopgave in de gebouwde omgeving heeft prioriteit;

b. De optimale hernieuwbare-energiemix past bij de unieke regionale landschappelijke en gebiedskwaliteiten en de economische kansen;

c. Bij het onderzoeken van mogelijke hernieuwbare energiebronnen worden geothermie en aquathermie als opties meegenomen;

d. Raadsleden zijn betrokken gedurende het opstellen van de RES 1.0 en de gemeenteraad wordt in de gelegenheid gesteld om kaders te stellen;

e. We werken samen met onze partners van "Samen op Pad" en inwoners aan de energietransitie.

5. Houd rekening met en onderbouwing

De huidige concept RES is voor de regio Gooi en Vechtstreek een inspanningsverplichting, geen resultaatverplichting. Om verschillende redenen (zoals gebrek aan draagvlak of technische complicaties) kunnen huidige zoekgebieden komen te vervallen. Risico is dat de bijdrage van de regio Gooi en Vechtstreek aan de RES NHZ lager uitkomt dan de 0,32 GWh die nu staat vermeld. Door aan te sturen op een hogere ambitie en meer opbrengst per zoekgebied kunnen we dit compenseren.

6. Duurzaamheid

De totale optelsom van de energiestrategieën van alle regio's moet uiteindelijk resulteren in een CO_2 reductie van 49% in 2030. Daarnaast is er in de RES van onze deelregio ook aandacht voor de p's van people en profit door zoveel mogelijk participatie van inwoners en bedrijven te stimuleren.

7. Financiële onderbouwing

Voor de voorbereiding is er begin 2019 door de deelnemende overheden in NHZ budget beschikbaar gesteld (totaal 200.000,-, waarvan 50% door de 18 gemeenten, 25% door Provincie NH, 25% door HHNK). In september 2019 is er een rijksbijdrage van ca. 1.5 miljoen uitgekeerd, dat in de jaren 2019-2020-2021 ingezet wordt voor de proces- en onderzoekskosten. Via de regio Gooi en Vechtstreek draagt Gooise Meren bij aan dit proces. Daarnaast is er geen extra financiële bijdrage nodig.

Het is te verwachten dat er vanaf 2021 uitvoeringskosten door gemeenten (uitvoering RES, maar ook andere klimaatopgaven zoals wijkgerichte aanpak Transitie Visie Warmte) worden gemaakt. Hoe groot deze kosten zijn is nog onzeker en mede afhankelijk van de ambitie van de gemeenteraad. Daarnaast is nog onduidelijk of er een rijksbijdrage komt voor de uitvoering van de energietransitie. De Raad voor Openbaar Bestuur (ROB) doet onderzoek naar de uitvoeringskosten voor gemeenten.

8. Communicatie en participatie

Er zijn door de regio G&V in samenwerking met communicatieadviseurs van de gemeenten een strategisch communicatieframe en een communicatiepak voor de Energietransitie G&V opgesteld. De gemeenten gebruiken het frame en de aanpak voor de vertaling naar haar eigen uitingen.

Op basis van een stakeholderanalyse is in samenwerking met een aantal betrokken inwoners een RES panel samengesteld. Deze panelleden zijn persoonlijk uitgenodigd voor deelname aan twee interactieve sessies begin dit jaar. Ook zijn er middels een oproep in de gemeentepagina's en Facebook mensen gevraagd aan de bijeenkomsten deel te nemen.
Participanten die hebben deelgenomen aan een regionale of lokale bijeenkomst ontvangen de Concept RES en kunnen hierop reageren. Dit geldt ook voor de 35 betrokken inwoners uit Gooise Meren. Met hen is door middel van werksessies gesproken over het ambitieniveau van de RES en wenselijke bouwstenen en zoekgebieden. De wensen en bedenkingen van gemeenteraden worden samen met de reacties van de deelnemers van het proces verwerkt in een reactienota. Dit geldt ook voor de visies van onder meer Natuur & Milieufederatie, LTO en Staatsbosbeheer.

Sinds 21 april is de Concept RES openbaar. De communicatie hierover verloopt via de regio Gooi en Vechtstreek. Daarnaast is de website: https://energieregionhz.nl/ van de energieregio het centrale communicatiemiddel. Op de website zijn alle documenten gepubliceerd, transparant en volledig, waaronder de startnotitie, fotodocumenten, scenario's en verslagen van onderzoeken en lokale bijeenkomsten.

9. Uitvoering / tijdpad / evaluatie

De Concept RES is geen statisch eindresultaat, maar een eerste stap in langjarig regionaal proces. De RES komt op meerdere momenten op de bestuurlijke agenda's voor vaststelling:

- Concept RES – wensen en bedenkingen door gemeenteraden, Provinciale Staten en Algemeen Bestuur Waterschap juni-september 2020)
- Reactienota - vaststelling door colleges B&W, Gedeputeerde Staten en Dagelijks Bestuur Waterschap (oktober/november 2020)
- RES 1.0 - vaststelling door gemeenteraden, Provinciale Staten en Algemeen Bestuur Waterschap (2021)
- Vastleggen RES in omgevingsbeleid - vaststelling door gemeenteraden, Provinciale Staten en Algemeen Bestuur Waterschap (2021)
- RES 2.0 en verder - vaststelling door gemeenteraden, Provinciale Staten en Algemeen Bestuur Waterschap (elke 2 jaar RES monitoren, actualiseren, vaststellen en borgen in omgevingsbeleid.)

Om concreet al aan de slag te gaan met het uitgangspunt 'zon op grote daken' zet Gooise Meren samen met energiecoöperatie Wattnu ondertussen een eerste stap om zonne-energie op grote bedrijfsdaken nader te onderzoeken en te concretiseren. Hierbij worden uiteraard bedrijven en inwoners betrokken.

De RES krijgt pas juridische status bij de vastlegging in omgevingsbeleid. Omgevingsvergunningen voor energieprojecten zijn nodig voor de uitvoering van de RES. Teruggerekend is de planning voor de uitvoering van de RES: 2030 gerealiseerd, uiterlijk 2025 omgevingsvergunning (i.v.m. SDE+ subsidie die in 2025 eindigt) en de RES borgen in gemeentelijke omgevingsvisies en -plannen en provinciale omgevingsvisie en -verordening. In het RES-proces wordt overlap gezocht met het omgevingsbeleid, waardoor borging in het omgevingsbeleid uiteindelijk gemakkelijker wordt.

In 2020 starten we op regionaal gezamenlijk met de ontwikkeling van de transitievisie Warmte (TVW), met uiteindelijk een lokaal uitgewerkte visie per gemeente. Deze wordt in 2021 opgeleverd en ter vaststelling aan de gemeenteraad voorgelegd. Naast het gemeentelijk schaalniveau van de TVW is het regionale schaalniveau van belang voor het slagen van de warmtetransitie. Op het regionale niveau kunnen partijen afstemmen en daarmee zorgen voor een efficiënte inzet van bronnen met bovengemeentelijke potentie. De TVW's van de gemeenten vormen input voor de Regionale Structuur Warmte (onderdeel van de RES) en andersom.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Gooise Meren,

Margriet van Schaik,
Waarnemend
gemeentesecretaris

drs. H.M.W. ter Heegde
Burgemeester

Bijlagen
1. Concept RES Noord-Holland Zuid
2. Kaarten RES NHZ deelregio's
3. Zienswijze Concept RES Noord-Holland Zuid

De Raad Gooise Meren

Gelezen het voorstel 'Wensen en bedenkingen concept RES Noord-Holland Zuid' met zaaknummer 1806697 van het college van burgemeester en wethouders,

Besluit

1. Bijgaande zienswijze vast te stellen en daarmee de verwoordde wensen en bedenkingen te uiten;

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van de gemeente Gooise Meren,
gehouden op *(datum wordt ingevuld door de griffie)*

De griffier | De voorzitter

Mevrouw drs. M.G. Knibbe | drs. H.M.W. ter Heegde